

Glavni organi Ujedinjenih naroda

Brečić, Ivona

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Šibenik / Veleučilište u Šibeniku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:143:940185>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported / Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[VUS REPOSITORY - Repozitorij završnih radova Veleučilišta u Šibeniku](#)

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU

UPRAVNI STUDIJ

PREDDIPLOMSKI STRUČNI UPRAVNI STUDIJ

Ivona Brečić

GLAVNI ORGANI UJEDINJENIH NARODA

Završni rad

Šibenik, 2015.

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU

UPRAVNI STUDIJ

PREDDIPLOMSKI STRUČNI UPRAVNI STUDIJ

GLAVNI ORGANI UJEDINJENIH NARODA

Završni rad

Kolegij: Osnove međunarodnog prava

Mentor: Ljubo Runjić, mag. iur., pred.

Studentica: Ivona Brečić

Matični broj studenta: 137141251

Šibenik, svibanj 2015.

Sadržaj

1. UVOD	1
2. NASTANAK UJEDINJENIH NARODA	2
3. POVIJEST DJELOVANJA	2
4. ČLANSTVO	3
5. ČLANOVI UJEDINJENIH NACIJA I POLOŽAJ DRŽAVA NEČLANICA	3
5.1. Iskonske i naknadno primljene države članice	3
5.2. Prava i dužnosti država članica UN-a	4
5.3. Posebni položaj u UN-u stalnih članica Vijeća sigurnosti	5
5.4. Suspenzija, isključenje iz članstva i povlačenje iz UN-a	7
5.5. Položaj država nečlanica prema Povelji UN-a	7
6. GLAVNI ORGANI UJEDINJENIH NARODA	8
6.1. Opća skupština	9
6.2. Vijeće sigurnosti	11
6.3. Ekonomsko i socijalno vijeće	14
6.4. Starateljsko vijeće	16
6.5. Međunarodni sud	17
6.6. Tajništvo	20
7. SPECIJALIZIRANE USTANOVE UJEDINJENIH NARODA	22
8. PROGRAMI I TIJELA UN-a	23
9. ZAKLJUČAK	24
10.LITERATURA	26

Veleučilište u Šibeniku

Upravni odjel

Završni rad

Preddiplomski stručni studij Upravni studij

GLAVNI ORGANI UJEDINJENIH NARODA

Ivona Brečić

Andrije Kačića Miošića 46/1 Metković, brecic007@gmail.com

Sažetak rada: Ujedinjeni narodi ili skraćeno UN, je međunarodna organizacija za održavanje mira i sigurnosti u svijetu, razvijanje dobrosusjedskih odnosa, ekonomsku suradnju, širenje tolerancije i promicanje poštivanja ljudskih prava i osnovnih sloboda čovjeka sa članstvom danas više od 190 država svijeta. Glavni organi Ujedinjenih naroda su: Opća skupština, Vijeće sigurnosti, Ekonomsko i socijalno vijeće, Starateljsko vijeće, Međunarodni sud, Tajništvo. Opća skupština plenarni je organ Ujedinjenih naroda u čijem se članstvu nalaze sve državne članice Organizacije. Osim po članstvu, Opća je skupština i po svom djelokrugu najširi organ jer može raspravljati i odlučivati o svim pitanjima koja ulaze u nadležnost Organizacije u cjelini. Vijeće sigurnosti izvršni je organ Ujedinjenih naroda i najvažnija je organizacija UN-a. Odgovorna je očuvanje mira i sigurnosti. Ekonomsko i socijalno vijeće središnji je organ Ujedinjenih naroda i kao organ Opće skupštine usklađuje djelatnost UN-a i specijaliziranih organizacija koje djeluju na gospodarskim, socijalnim, kulturnim, humanitarnim, obrazovnim, zdravstvenim i drugim područjima. Starateljsko vijeće predviđeno je Poveljom kao jedan od glavnih organa, premda je u obavljanju svojih funkcija zapravo bilo podređeno Općoj skupštini. Međunarodni sud je osnovan 1945.godine osnivačkom poveljom UN-a, djeluje u Haagu, a čini ga 15 sudaca koje biraju Opća skupština i Vijeće sigurnosti, s mandatom od 9 godina. Tajništvo je administrativno-tehnički organ Ujedinjenih naroda i u tom svojstvu zapravo služi svim ostalim organima Organizacije.

(33 stranica / 1 slika / 0 tablica / 5 literaturnih navoda / jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u: Knjižnici Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: Glavni organi Ujedinjenih naroda

Mentor: Ljubo Runjić, mag. iur. pred.

Rad je prihvaćen za obranu: 15.05.2015

MAIN BODIES OF THE UNITED NATIONS

Ivona Brečić

Andrije Kačića Miošića 46/1 Metković, brecic007@gmail.com

Abstract: The United Nations, abbreviated as the UN, is the international organization whose objectives include maintaining peace and security in the world, development of good neighborly relations, economic cooperation, expansion of tolerance and promoting respect for human rights and fundamental freedoms, with a current membership of more than 190 countries worldwide. The main organs of the United Nations are: the General Assembly, the Security Council, the Economic and Social Council, the UN Trusteeship Council, the International Court of Justice and the Secretariat. The General Assembly is a plenary organ of the United Nations whose membership includes all the state members of the Organization. Apart from its large membership, the General Assembly also has the widest sphere of authority as it may discuss and decide on all matters falling within the jurisdiction of the Organization as a whole. The Security Council is the executive organ of the United Nations and the most important body of the UN organization. It is charged with maintaining peace and security among countries. The Economic and Social Council is the central body of the United Nations and as an organ of the General Assembly harmonises activities of the UN and specialized agencies working on economic, social, cultural, humanitarian, educational, health and other matters. The Trusteeship Council was established by the Charter as one of the major organs, although in performing its functions it was actually subordinate to the General Assembly. The International Court of Justice, established in 1945 by the founding Charter of the UN, works in The Hague and consists of 15 judges elected by the General Assembly and the Security Council for a term of nine years. The Secretariat is the administrative and technical organ of the United Nations and in this capacity actually serves all other organs of the Organization.

(33 pages / 1 figures / 0 tables / 5 references / original in Croatian language)

Paper deposited in: Library of Polytechnic in Šibenik

Keywords: Main bodies of the United Nations

Supervisor: LjuboRunjić, mag. iur., pred.

Paper accepted: 15.05.2015

1. UVOD

Ujedinjeni narodi ili skraćeno UN, je međunarodna organizacija za održavanje mira i sigurnosti u svijetu, razvijanje dobrosusjedskih odnosa, ekonomsku suradnju, širenje tolerancije i promicanje poštivanja ljudskih prava i osnovnih sloboda čovjeka sa članstvom danas više od 190 država svijeta.

Nakon završetka Drugog svjetskog rata osnovno pitanje budućeg razvoja svijeta bilo je kako očuvati svjetski mir i sigurnost, poboljšati međunarodnu suradnju i prijateljske odnose među narodima. Ti su ciljevi zapisani u osnivačkoj Povelji Organizacije ujedinjenih naroda, koja je potpisana 26. lipnja 1945. godine u San Franciscu, a stupila na snagu 24. listopada 1945. nakon prihvaćanja od strane 51 države. UN je zamijenio neučinkovitu Ligu naroda, osnovanu 1919.

2. NASTANAK UJEDINJENIH NARODA

Ujedinjeni su narodi osnovani s prvenstvenim ciljem, vidljivim već iz prvih riječi Povelje: da se spasi „buduće naraštaje od rata“.

Ujedinjeni narodi zamišljeni su ne samo kao organizacija tzv. „negativne“ suradnje, dakle sprječavanja ugrožavanja ili narušavanja međunarodnog mira i sigurnosti, već su utemeljeni i na ideji „pozitivne“ suradnje između država koja se ogleda u njihovoj suradnji i povezivanju na gospodarskom, socijalnom, kulturnom i drugom planu.

Među ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda Povelja navodi i razvoj prijateljskih odnosa među narodima, ostvarenje međunarodne suradnje rješavanjem problema ekonomske, socijalne, kulturne ili humanitarne prirode, ali i poštivanjem ljudskih prava, načela pravde, kao i uopće međunarodnog prava. Ujedinjeni narodi danas su doista, kako to predviđa i odredba članka 1., stavka 4. Povelje, „središte za usklađivanje djelovanja naroda na postizavanju tih zajedničkih ciljeva“.

3. POVIJEST DJELOVANJA

Političari vodećih savezničkih država već su tijekom rata razmišljali o osnivanju međunarodne organizacije koja će nakon završetka rata brinuti o očuvanju mira u svijetu i sprječavati izbijanje novih ratnih sukoba.

Smatrali su da će poslijeratne probleme rješavati zajedničkim snagama kao što su to činili za vrijeme Drugog svjetskog rata. U vrijeme završnih ratnih operacija u San Franciscu je osnovana Organizacija ujedinjenih naroda.

Glavni inicijator stvaranja ove organizacije bile su Sjedinjene Američke države. Osnivačkoj skupini UN -a bilo je nazočno 50 zemalja. Donijeta je Povelja Ujedinjenih naroda koja je stupila na snagu 24. listopada 1945, pa se tog datuma obilježava Dan ujedinjenih naroda.

4. ČLANSTVO

U članstvu Ujedinjenih naroda, spomenuli smo već mogu biti samo države koje su miroljubive, te žele, tj. prihvaćaju, i mogu izvršavati obveze iz Povelje.

O primitku u članstvo odlučuje najprije Vijeće sigurnosti, a potom, na temelju njegove preporuke, Opća skupština koja međutim njome pravo nije vezana, mada ju u pravilu poštuju.

Vijeće sigurnosti pritom odlučuje većinom od devet od ukupno od petnaest glasova svojih država članica, pri čemu je, prema slovu Povelje, potrebno i prisustvo potvrdnih glasova svih pet stalnih članica Vijeća, mada je u praksi dovoljan tek izostanak veta neke od njih.

Opća skupština, potom, svoju odluku donosi dvotrećinskom većinom predanih glasova.

Sličan postupak predviđen je i kod odlučivanja o primjeni „disciplinskih sankcija“ prema državama članicama: isključenju iz članstva, kao i suspenziji članskih prava, dok o primjeni tzv. „male suspenzije“ ,tj. gubitka tek prava glasa u Općoj skupštini zbog neplaćanja članskih prinosa, odlučuje sama Opća skupština.

5. ČLANOVI UJEDINJENIH NACIJA I POLOŽAJ DRŽAVA NEČLANICA

5.1. Iskonske i naknadno primljene države članice

Iskonske (prvotne) članice UN-a sve su one države koje su sudjelovale na osnivačkoj konferenciji u San Franciscu i potom ratificirale Povelju. Kako smo naveli, njih je u 1945. S Poljskom bila 51. Među njima su bile četiri koje te godine još nisu bile suverene države. Bili su to Filipini, koji su stekli punu neovisnost od Sjedinjenih Američkih Država u 1946, Indija (neovisna od 1947) te Bjeloruska i Ukrajinska Sovjetska Socijalistička Republika (neovisno tek od 1991).

Iskonske su članice na temelju svoje suverenosti osnovale tu organizaciju i stoga one same nisu mogle biti podvrgnute postupku primanja. Ali su potom imale pravo odlučivanja o primanju svih novih država u članstvo. Tako je i u ostalim međunarodnim vladinim organizacijama.

Inače nema nikakve druge diskriminacije između iskonskih i naknadno primljenih država članica. Sve države članice imaju prema Povelji jednaka prava i obveze, s time da pet stalnih članica Vijeća sigurnosti imaju i neka posebna prava o odlučivanju.

Članak 4(2). Povelje potom predviđa: „Svaka se takva država prima u članstvo Ujedinjenih nacija odlukom Opće Skupštine na preporuku Vijeća sigurnosti.“ Iz političkih razloga nakon osnutka UN-a veoma je brzo izbio spor o tumačenju članka 4.

U stvarnosti je Vijeće sigurnosti organ koji odlučuje o primanju u članstvo, a Opća skupština potom donosi konačnu odluku koja je gotovo redovito potvrda.

5.2.Prava i dužnosti država članica UN-a.

Sve države članice imaju pravo sudjelovati i glasati na redovitim i izvanrednim zasjedanjima Opće skupštine o svim pitanjima koja su na dnevnom redu. One u njoj mogu birati i biti birane za članice drugih organa koje ona imenuje. Radi se o nestalnim članicama Vijeća sigurnosti i o svim članicama Ekonomskog i socijalnog vijeća. U Općoj skupštini one također biraju članove Međunarodnog suda u Den Haagu, glavnoga tajnika UN-a te članove pomoćnih organa poput Komisije za međunarodno pravo.

Sve države članice prihvatile su brojne pravne obveze iz Povelje UN-a kao ugovornog instrumenta kojemu su stranke. Najvažnije od tih obveza sročene su u članku 2. i članku 1. Povelje. Neka od tih „načela Ujedinjenih nacija“ već su u 1945. bila potvrda pravila općega običajnoga prava na snazi, dok su se druga naknadno u njih transformirala.

Stoga po običajnoj osnovi ta načela pravno obvezuju i države nečlanice. Tu se radi o temeljnim pravima i dužnostima država ili, kako ih nazivaju „temeljnim načelima međunarodnog prava“, koja su vrst imperativnih normi općega međunarodnoga prava.

Iako bi danas u nekoj državi bilo teško dokazati da neko posebno pitanje pripada u njezinu isključivu nadležnost, a teret bi dokazivanja pao na nju, održalo se pravilo da država članica nije dužna voditi računa o preporukama i odlukama organa UN-a u oblastima u kojima oni nisu nadležni.

Njihova nadležnost propisana je odredbama Povelje, ali se može implicirati iz ciljeva Organizacije.

Uz ostalo, ugovorna je obveza država članica da snose svaka svoj dio troškova Ujedinjenih nacija kako ih raspoređi Opća skupština.

5.3. Posebni položaj u UN-u stalnih članica Vijeća sigurnosti

Unatoč prvome načelu Ujedinjenih nacija iz članka 2(1). Povelje, koje propisuju „Organizacija se temelji na načelu suverene jednakosti svih svojih članova“ tekst Povelje ga se doslovno ne pridržava.

U članku 23. izrijekom je propisano da su stalni članovi Vijeća sigurnosti Kina, Francuska, Savez Socijalističkih Država (Danas Ruska Federacija), Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjedinjene Američke Države.

Dalje je propisano da se odluke Vijeća sigurnosti o svim pitanjima, osim pitanja postupka, donose potvrdnim glasovima devetorice članova „uključujući glasove svih stalnih članova“, ali s time da se stranke u sporu suzdrže od glasovanja kod odluka prema glavi VI. I članku 52. stavak 1.

To znači da se bez pristanka bilo kojega stalnoga člana ne može usvojiti ni jedna odluka u tome organu, koji je prvenstveno odgovoran za održavanje međunarodnoga mira i sigurnosti.

Tekst Povelje, dakle predviđa jednoglasnost svih pet stalnih članova pri donošenju odluka i preporuka u Vijeću sigurnosti.

Ipak se od početka njegova rada taj propis tumačio tako da uzdržavanje od glasovanja nekog stalnog člana ne sprječava usvajanje odluke ako je za nju glasovalo najmanje devet članova.

To specijalno običajno pravilo potvrđeno je u savjetodavnom mišljenju Međunarodnog suda o Namibiji iz 1971. Ali se nikakva odluka ne može donijeti ako je neka stalna članica glasovala protiv nje, tj. ako je uložila veto.

Putem tzv. dvostrukog veta stalna članica može spriječiti donošenje čak i odluke koja pripada u pitanja postupka. Ako ona postavi pitanje o tome jeli neko pitanje proceduralno ili ne, odluka o tome donosi se kao da se radi o suštinskom pitanju.

Ipak, prema Poslovniku Vijeća sigurnosti, njegov posjednik može odlučiti da je neko pitanje proceduralne naravi ako tu njegovu „predsjedničku odluku“ podrži bilo kojih devet članova toga organa.

Posebna prava stalnih članova Vijeća sigurnosti ne mogu se mijenjati ili dokidati bez njihova pristanka. U članku 108. propisano je da izmjene Povelje stupaju na snagu sve članove UN-a kada ih dvije trećine članova „uključujući sve stalne članove Vijeća sigurnosti“, ratificiraju u skladu sa svojim ustavnim propisima.

Stalna članica može izbjeći i dužnost da se uzdrži od glasovanja u sporovima kojih je stranka. Neki takav spor ona sama može okvalificirati „situacijom“ za koju taj izuzetak nije predviđen.

Stalna članica praktično ne može biti ni isključena iz UN-a jer prema članku 6. Povelje za to treba prijedlog Vijeća sigurnosti, koji ona tamo može svojim vetom spriječiti.

Stalne članice mogu sprječavati ili ometati donošenje ne samo odluka koje spadaju u nadležnost Vijeća sigurnosti nego i onih za koje je potrebna preporuka toga organa, npr. o primanju neke države u članstvu UN-a.

Njihovi državljani redovito se biraju za članove Međunarodnog suda u Den Haagu. Velike sile uz to imaju osiguran poseban položaj u izvršnim organima većine specijaliziranih ustanova UN-a.

5.4.Suspenzija, isključenje iz članstva i povlačenje iz UN-a

Povelje UN-a predviđa propise o suspenziji članskih prava u Organizaciji.

Član UN-a koji je zaostao u plaćanju svojih finansijskih prinosa Organizaciji za protekle pune dvije godine gubi pravo glasa u Općoj skupštini.

Ipak mu Opća skupština može dopustiti da glasuje ako je neplaćanje uzrokovano okolnostima koje ne ovise o njegovoj volji. Radi se o tzv. maloj suspenziji, koja osim prava glasa ne lišava odnosnu državu da sudjeluje u raspravama u Općoj skupštini.

Opća skupština može na preporuku Vijeća sigurnosti suspendirati vršenje članskih prava i povlastica članu UN-a protiv kojega je Vijeće sigurnosti poduzelo preventivnu ili prisilnu akciju.

Riječ je o tzv. velikoj suspenziji, koja se odnosi na sva članska prava u svim organima UN. Ali vršenje tih prava može ponovo uspostaviti samo Vijeće sigurnosti, nakon što obustavi takvu akciju.

Napokon Opća skupština može na preporuku Vijeća sigurnosti isključiti iz Organizacije člana UN-a „koji uporno krši načela sadržana u ovoj Povelji“. Ni ta krajnja mjera isključenja iz članstva još nije poduzeta.

5.5.Položaj država nečlanica prema Povelji UN-a

Osim glede Države Vatikanskog Grada, taj je položaj danas akademsko pitanje, ali je nekoć bio veoma važan.

Povelja predviđa pravo države koja nije članica UN-a da upozori Vijeće sigurnosti ili Opću skupštinu na svaki spor kojega je strana ako za taj spor prihvati obveze o mirnom rješavanju propisane u Povelji.

Uz priznanje nadležnosti tih organa da raspravljaju o sporu, ostale obveze iz Povelje danas su dio općega međunarodnog prava. Radi se o zabrani prijetnje silom ili njezine upotrebe u rješavanju sporova.

Poput država članica, takva se država poziva da sudjeluje bez prava glasa u raspravljanju toga spora pred Vijećem sigurnosti. Može se pretpostaviti da isto vrijedi i glede Opće skupštine.

Iako je Statut Međunarodnog suda, jednoga od glavnih organa UN-a, sastavni dio Povelje, Povelja dopušta da neka država nečlanica može postati strankom Statuta uz uvjete koje za svaki posebni slučaj odredi Opća skupština na preporuku Vijeća sigurnosti.

Tako je Švicarska stranka Statuta Suda od 1948, a Nauru od 1988. I neke druge države bile su strankama Statuta prije nego što su primljene u članstvo UN-a.

6. GLAVNI ORGANI UJEDINJENIH NARODA

Struktura Ujedinjenih naroda iznimno je složena i djeluje kroz mnoštvo stalnih i pomoćnih organa. Sastoji se od šest glavnih, i cijelog niza pomoćnih organa koje u pravilu osnivaju glavni organi za pomoć u vršenju svojih funkcija.

Između šest glavnih organa postoje velike razlike po važnosti, djelokrugu rada i ovlastima u odlučivanju, a što se vidi i iz njihovih međusobnih odnosa.

Glavni organi Ujedinjenih naroda su:

- Opća skupština
- Vijeće sigurnosti
- Ekonomsko i socijalno vijeće
- Starateljsko vijeće
- Međunarodni sud
- Tajništvo

6.1. Opća skupština

Opća skupština UN-aima najviše nadležnosti, raspravlja o svim pitanjima iz osnivačke povelje, odlučuje o sastavu svih organizacija, proračunu, primanju novih članica i imenovanju novog tajnika.

Opća skupština plenarni je organ Ujedinjenih naroda u čijem se članstvu nalaze sve državne članice Organizacije. Osim po članstvu, Opća je skupština i po svom djelokrugu najširi organ jer može raspravljati i odlučivati o svim pitanjima koja ulaze u nadležnost Organizacije u cjelini. Sastavljena je od svih država članica UN-a, od kojih svaka ima jedan glas.

Opća skupština djeluje, zapravo kao periodička diplomatska konferencija država članica Ujedinjenih naroda te u njoj svaka država članica, zastupljena svojom delegacijom, ima jedan glas.

Odluke donosi natpolovičnom većinom predanih glasova, a samo o najvažnijim pitanjima odlučuje kvalificiranom, dvotrećinskom većinom, dok kvorum za odlučivanje čini prisustvo više od polovine svih država članica Organizacije.

Opća skupština okuplja se na tri vrste zasjedanja: redovito zasjedanje održava se jesnom godišnje, u pravilu, u sjedištu Organizacije; izvanredno zasjedanje održava se po potrebi te se na njemu raspravljaju samo ona pitanja zbog kojih je sazvano.

Saziva se glavni tajnik u roku od 15 dana, a na inicijativu Vijeća sigurnosti, ili većine članova Ujedinjenih naroda. Iako Poveljom nije predviđeno, praksa je uvela i tzv. hitno izvanredno zasjedanje. Ono je uvedeno rezolucijom „Uniting for Peace“.

Saziva ga jednako glavni tajnik, no u roku 24 sata, a u slučaju da se radi o neodložnoj prijetnji miru, ili već njegovu narušenju odnosno činu agresije.

Neka od najvažnijih pitanja koja ulaze u djelokrug Opće skupštine su:

1. razmatranje općih načela suradnje u održavanju međunarodnog mira i sigurnosti, uključujući načela o razoružanju i reguliranju naoružanja;
2. raspravljanje o svim pitanjima koja se odnose na održavanje međunarodnog mira i sigurnosti(osim u slučajevima koje predviđa čl. 12. Povelje);
3. upozoravanje Vijeća sigurnosti na situacije za koje se čini da bi mogle ugroziti međunarodni mir i sigurnost, te davanje preporuka Vijeću sigurnosti ili državama članicama;
4. unapređivanje međunarodne suradnje na različitim poljima te poticanje progresivnog razvoja međunarodnog prava i njegove kodifikacije.

Osim ovih pitanja Opća skupština ima nadležnost i u pojedinim organizacijskim i upravnim pitanjima koja se odnose na Ujedinjene narode. Prije svega to se odnosi na primanje, suspenziju i isključenje članova (u suradnji s Vijećom sigurnosti). Opća skupština je u cijelosti ili djelomično nadležna za izbor članova Ekonomskog ili socijalnog vijeća, Vijeća sigurnosti, Starateljskog vijeća, sudaca Međunarodnog suda i glavnog tajnika Ujedinjenih naroda. Njena nadležnost se također proteže na razmatranje i odobravanje proračuna Ujedinjenih naroda te na pitanja vezana uz starateljstvo i nesamoupravna područja.

Opća je skupština i tzv. „kreativni organ“ jer ona kreira druge organe izabirući njihove članove. Opća skupština ima pravo davati i ovlaštenja drugim organima Ujedinjenih naroda i specijaliziranim ustanovama da traže savjetodavno mišljenje Međunarodnog suda.

Obično kažemo da je nadležnost Opće skupštine trojaka: opća jer u nju ulaze načelno sva pitanja koja ulaze u nadležnost Ujedinjenih naroda u cjelini; supsidijarna, jer će u nadležnosti Opće skupštine naći i svako pitanje iz nadležnosti Organizacije ako već nije povjereno u posebnu nadležnost nekog drugog njezinog organa; te konkurirajuća jer u pravilu teče paralelno s nadležnostima drugih organa Ujedinjenih naroda.

Opća skupština tada ima pravo načelno raspravljati sva pitanja iz nadležnosti Organizacije, no tek s ovlašću donošenja preporuka, tj. neobvezujućih odluka.

U njezinom radu, Općoj skupštini pomaže četiri skupine odbora kao njezinih pomoćnih organa: glavni, postupovni, stalni i ad hoc odbori, a na početku svakog zasjedanja Opća skupština izabire predsjednika i potpredsjednike koji zajedno s predsjednicima glavnih odbora čine predsjedništvo Opće skupštine.

Od glavnih odbora Opće skupštine, za međunarodno pravo nesumnjivo je najznačajniji Pravni Odbor.

Opća skupština ne može silom nametnuti svoje odluke nijednoj državi, ali njene preporuke su važan indikator svjetskog mišljenja i predstavljaju moralni autoritet zajednice nacija.

6.2. Vijeće sigurnosti

Vijeće sigurnosti izvršni je organ Ujedinjenih naroda i najvažnija je organizacija UN-a. Odgovorna je za očuvanje mira i sigurnosti.

Za razliku od Opće skupštine čija je nadležnost opća, Vijeće sigurnosti ima prvenstveno specijaliziranu i ograničenu nadležnost. Dok je Opća skupština plenarni organ bez mogućnosti donošenja obvezujućih odluka za države članice, Vijeće sigurnosti predstavlja jedan oblik izvršnog organa, s ograničenim brojem članova u stalnom zasjedanju, koje vrši najvažnije funkcije Ujedinjenih naroda, koje su mu povjerene u isključivu nadležnost s ovlastima da stvara obvezujuće odluke za sve članove Ujedinjenih naroda.

Za razliku od Opće skupštine, Vijeće sigurnosti osim preporuka može donositi i obvezujuće odluke za sve države članice kad utvrdi da je u nekom dijelu svijeta došlo do prijetnje miru, narušavanja mira ili čina agresije.

Osim ovog glavnog zadatka Vijeće sigurnosti ima i posebne nadležnosti:

1. odluka o održavanju sjednica Vijeća sigurnosti izvan sjedišta Ujedinjenih naroda ;
2. uspostavljanje vršenja članskih prava za članice kojima su ta prava privremeno obustavljena zaključkom Opće skupštine;
3. dopuštenje nečlanici Ujedinjenih naroda da sudjeluje u radu Vijeća sigurnosti;
4. nadzor nad regionalnim sporazumima;
5. pitanja vezana uz strategijska područja;
6. određivanje uvjeta pod kojima država koja nije stranka statuta Međunarodnog suda može pristupiti pred taj sud;
7. osiguravanje izvršavanja presuda Međunarodnog suda.

Vijeće sigurnosti određene vrste poslova gdje ne postoji njegova isključiva nadležnost obavlja u suradnji s Općom skupštinom. Povelja predviđa da je za donošenje jedinstvenog zaključka potreban i prijedlog Vijeća i odluka Skupštine temeljene na prijedlogu Vijeća. U pravilu Vijeće je to koje ima inicijativu, a Skupština odlučuje da li će prijedlog prihvatiti ili ne.

Sastavljena je od 15 država članica od kojih pet imaju stalna mjesta, a preostalih 10 bira Opća skupština na mandat od dvije godine, s time da svake godine izabire po pet novih, a članice kojima je mandat upravo istekao ne mogu biti uzastopno ponovno birane.

Pet stalnih članica (Francuska, Ujedinjeno Kraljevstvo, Kina, SAD, Ruska Federacija) dobilo je stalna mjesta u svjetskoj organizaciji s obrazloženjem da je riječ o najmoćnijim državama od kojih ponajviše ovisi osiguranje međunarodnog mira i sigurnosti.

Premda danas međunarodna zajednica izgleda bitno drugačije, ne treba zaboraviti da su 1945.

Neke od tih država imala velika kolonijalna carstva sa stotinama milijuna ljudi podvrgnutih svojoj kolonijalnoj vlasti, dok su istodobno neke od država koje tada nisu ni bile u članstvu Ujedinjenih naroda, ili su čak Poveljom bile označene kao „neprijateljske država“ poput Njemačke i Japana, danas među najrazvijenijim zemljama svijeta.

Tih preostalih 10 članskih mjesta u Vijeću sigurnosti popunjava se prema dva kriterija: prema doprinosu o održanju međunarodnog mira i sigurnosti, te prema, u praksi daleko važnijem, geografskom ključu. Pritom pet je mjesta predviđeno za države Afrike i Azije, dva mjesta za države Latinske Amerike, jedno mjesto za države Istočne Europe te dva mjesta za države Zapadne Europe i ostalih dijelova svijeta.

Važno je istaknuti dvije stvari: država izabrana po osnovi pripadnosti nekoj od navedenih regija nipošto ne djeluje u radu Vijeća kao predstavnik te regije. Spomenuti geografski ključ nema druge svrhe do tek pravične zastupljenosti svih dijelova svijeta unutar Vijeća sigurnosti.

S druge strane, navedena regionalna razdioba ne temelji se na geografskim kriterijima, već na geopolitičkoj pripadnosti. To je prvenstveno vidljivo u tome što zemlje Istočne od zemalja Zapadne Europe i danas u spomenutoj podijeli dijeli „hladnoratovska“ granica „blokova“, pa je tako, primjerice, Hrvatska ili Slovenija i dalje dio tzv. Istočne Europe, dok bi npr. Grčka ulazila u „kvotu“ predviđenu za zemlje Zapadne Europe i ostale.

Republika Hrvatska ostvarila je mjesto članice Vijeća sigurnosti u razdoblju 1008. i 2009.godine.

Pet stalnih članica Vijeća sigurnosti dobile su tako, Poveljom i najveću moć odlučivanja unutar Vijeća.

Naime, svaka od njih ima pravo veta što znači da svojim negativnom glasom može spriječiti donošenje svake odluke koja ne bi odgovarala njezinim interesima.

Samim time, pet je stalnih članica Vijeća u osobito povlaštenom položaju, posebice imamo li u vidu da je upravo Vijeću sigurnosti primarno povjerena u zadaću briga o međunarodnom miru i sigurnosti te ono može svojom diskrecijskom odlukom doslovno svaku situaciju proglasiti prijetnjom miru.

U opći djelokrug Vijeća sigurnosti spada briga za:

održavanje međunarodnog mira i sigurnosti, dok bi među njegovim zadaćama u poseban djelokrug spadala, primjerice, briga o izvršenju presuda Međunarodnog suda;

određivanje uvjeta pod kojima neka država koja nije članica Ujedinjenih naroda niti stranka Statuta Međunarodnog suda može iznijeti svoj spor pred taj sud;

nadzor nad djelovanjem regionalnih sporazuma i ustanova; sudjelovanje u postupku odlučivanja o prijemu u članstvo neke države, ali i o isključenju iz članstva, suspenziji članskih prava, kao i ponovnoj uspostavi takvih suspendiranih prava;

odlučivanje o tome postoji li interes države koja nije članica Vijeća da sudjeluje u raspravi pred njim; ranije nadzor nad nekim starateljским područjima;

traženje savjetodavnog mišljenja od Međunarodnog suda; odlučivanje o održavanju sjednice Vijeća izvan sjedišta Ujedinjenih naroda i dr.

Vijeća sigurnosti mogu imati obvezujući karakter te su ih država članice, sukladno Povelji, dužne prihvatiti i provoditi.

Vijeće je stalno u zasjedanju, a njime predsjedava predsjednik Vijeća koji se određuje rotacijom po abecednom redu između svih 15 država članica, a mandat mu traje mjesec dana.

6.3. Ekonomsko i socijalno vijeće

Kao i što mu ime naznačuje, ono obavlja znatan dio poslova UN-a u širokom krugu gospodarskih i socijalnih pitanja na svjetskoj razini.

Ekonomsko i socijalno vijeće središnji je organ Ujedinjenih naroda i kao organ Opće skupštine usklađuje djelatnost UN-a i specijaliziranih organizacija koje djeluju na gospodarskim, socijalnim, kulturnim, humanitarnim, obrazovnim, zdravstvenim i drugim područjima. Funkcija mu je upravo ostvarenje spomenute „pozitivne suradnje“ među državama.

To se ogleda u njegovim zadaćama na podizanju životnog standarda, pune zaposlenosti, poboljšanja uvjeta ekonomskog i socijalnog razvoja, rješavanju međunarodnih ekonomskih, socijalnih, zdravstvenih i drugih problema, kao i suradnji na području kulture, odgoja, sporta i drugo.

Uz to, Ekonomskom i socijalnom vijeću primarno je stavljena u zadaću i briga za poštovanje ljudskih prava. U obavljanju tih zadaća, Vijeće je središnji organ za povezivanje Ujedinjenih naroda s drugim međunarodnim organizacijama čiji je djelokrug usmjeren na postizanje istih ciljeva-prvenstveno na specijaliziranim ustanovama Ujedinjenih naroda, ali i s više ili manje specijaliziranim nevladinim organizacijama koje djeluje na tim područjima.

U ostvarivanju navedenih zadaća Vijeće poduzima studije i proučavanja spomenutih pitanja; o rezultatima takvih studija obavještava kako druge organe Ujedinjenih naroda, tako i druge relevantne međunarodne organizacije, kao i same države članice, potiče raspravljanja o navedenim pitanjima, što uključuje i sazivanje međunarodnim konferencijama, ali i savjetovanja sa specijaliziranim ustanovama, daje savjete i preporuke, kako Općoj skupštini, tako i specijaliziranim ustanovama, pa i pojedinim državama članicama Ujedinjenih naroda.

Obavlja i koordinaciju i nadzor nad specijaliziranim ustanovama Ujedinjenih naroda koja se, uostalom, upravo preko Ekonomskog socijalnog Vijeća i povezuje s Ujedinjenim narodima stječući time taj status.

Vijeće, međutim, nema ovlast donošenja obvezujućih odluka za države članice.

Ekonomsko i socijalno vijeće ima u svom članstvu danas 54 države članice koje na mandat od 3 godine izabire Opća skupština s time da svake godine izabire 18 novih članica, dok onih 18 kojim je trogodišnji mandat istekao napuštaju članstvo u Vijeću.

I ovdje postoji geografski ključ, pa je tako 14 mjesta ostavljeno za države članice s afričkog kontinenta, 11 za one iz Azije, 10 iz Latinske Amerike, 6 iz Istočne Europe te 13 mjesta za državne iz Zapadne Europe i ostalih dijelova svijeta.

Vrijedno je ovdje svakako spomenuti da je iz 2002. Republika Hrvatska bila zemlja predsjedateljica Ekonomskog i socijalnog vijeća.

Ekonomsko i socijalno vijeće u svom se radu oslanja na niz svojih pomoćnih organa poput tzv. regionalno-gospodarskih komisija, funkcionalno-tehničkih komisija, te stalnih i ad hoc odbora.

6.4. Starateljsko vijeće

U vrijeme kad se izrađivao nacrt Povelje jedno od važnijih svjetskih pitanja je bio problem dekolonizacije. U tu svrhu radi provođenja međunarodnog sustava starateljstva iz glave XII. Povelje nad bivšim kolonijalnim područjima osnovano je Starateljsko vijeće.

Starateljsko vijeće predviđeno je Poveljom kao jedan od glavnih organa, premda je u obavljanju svojih funkcija zapravo bilo podređeno Općoj skupštini.

Njemu je Poveljom bila povjerena zadaća nadzora nad starateljskim područjima kojima su upravljale neke od država članica Ujedinjenih naroda.

Starateljsko vijeće bilo je nadležno ispitivati izvješća tih država upraviteljica, primati i ispitivati peticije naroda starateljskih područja, određivati, u sporazumu s državama upraviteljicama, nadzorne posjete starateljskim područjima te donositi odluke u skladu sa starateljskim sporazumima sklopljenim između Ujedinjenih naroda i država upraviteljica.

Sukladno takvim njegovim funkcijama, Povelja je predvidjela i sastav Vijeća. Starateljsko vijeće, tako, nije imalo predviđen fiksni broj članova, već je Povelja određivala tek da polovinu ukupnog broja članova Vijeća moraju činiti države upraviteljice, dok u drugu polovinu ulaze svakako stalne članice Vijeća sigurnosti, a preostala bi se članska mjesta do punog broja popunjavala između preostalih država članica Ujedinjenih naroda koje bi na mandat od tri godine birala Opća skupština.

Smanjenjem broja starateljskih područja uslijed njihova osamostaljivanja, smanjivao se i broj država upraviteljica, a time i broj ostalih država u drugoj polovici članstva u Vijeću, pa je osamostaljivanjem posljednjega starateljskog područja u Vijeću ostalo samo pet stalnih članica Vijeća sigurnosti zahvaljujući Poveljom zajamčenim mjestima, dok je samo Vijeće, premda de iure još postoji, zapravo izgubilo funkciju.

Članstvo u ovom tijelu pripadalo je isključivo stalnim članicama Vijeća sigurnosti. Svoje aktivnosti Starateljsko vijeće suspendiralo je 1. studenog 1994. godine, mjesec dana nakon postizanja neovisnosti Palaua kao posljednjeg teritorija koje se nalazilo pod njegovim starateljstvom, čime je ujedno de facto u potpunosti ispunjen mandat vijeća.

S obzirom da je posao ovog tijela odavno završen, tadašnji glavni tajnik UN-a Kofi Annan u svom je reformskom izvješću predložio brisanje Starateljskog vijeća iz Povelje UN-a.

Završnim dokumentom sastanka na vrhu 2005.godine šefovi država i vlada složili su se da bi se Starateljsko vijeće trebalo i formalno ukinuti brisanjem cjelokupnog Poglavlja XIII kao i mjesta gdje se ovo tijelo spominje u poglavlju XII Povelje UN-a.

6.5.Međunarodni sud

Međunarodni sud je osnovan 1945.godine osnivačkom poveljom UN-a. Djeluje u Haagu, a čini ga petnaest sudaca koje biraju Opća skupština i Vijeće sigurnosti, s mandatom od devet godina.

Popis kandidata predlažu nacionalne skupine članova Stalnog arbitražnog suda. Izabrani su oni kandidati koji dobiju većinu glasova u Općoj skupštini i u Vijeću sigurnosti.Kandidati moraju zadovoljavati uvjete koji se inače traže za obavljanje najviših sudačkih položaja u zemlji koja ih predlaže ili moraju uživati ugled istaknutih pravnika na polju međunarodnog prava. Prilikom izbora vodi se računa o zastupljenosti najvažnijih pravnih sustava na zemlji i glavnih oblika civilizacije. Svake godine obnavlja se trećina sudačkog zbora od po pet sudaca.

Predviđen je Poveljom kao glavni sudski organ Ujedinjenih naroda, no uistinu, on je zapravo, u neku ruku „stariji“ od Ujedinjenih naroda, je ustvari nastavio postojanje Stalnog suda međunarodne pravde koji je djelovao u sustavu Lige naroda, te je čak preuzeo i njegov statut, koji je danas, sa svojih 70 članka, pridodan Povelji kao njezin sastavni dio.

Pa ipak, Statut Međunarodnog suda i danas uživa određenu separabilnost u odnosu na Povelju. Tako, premda su sve države članice Ujedinjenih naroda automatski i stranke Statuta, moguće je da i država nečlanica postane strankom Statuta.

Uz ove, moguće je da i treća država iznese svoj spor pred Međunarodni sud, no uz odobrenje Vijeća sigurnosti.

Međunarodni sud se sastoji od 15 sudaca koje zasebno biraju Opća skupština i Vijeće sigurnosti, a između kandidata koje predlažu kandidacijski odbori sastavljeni od osoba koje je pojedina država stranka Statuta stavila na popis sudaca Stalnog arbitražnog suda.

Međutim, neka država stranka Statuta nije ujedno i stranka Haaške konvencije po kojoj djeluje Stalni arbitražni sud, ona tada imenuje ad hoc kandidacijski odbor u tu svrhu.

Za izbor sudaca Međunarodnog suda traži da se radi o osobama „najvišeg moralnog ugleda te koje ispunjavaju uvjete što se u njihovim zemljama traže za obavljanje najviših sudačkih služba, ili su pravnici, priznati kao stručnjaci međunarodnog prava“.

Uz to, Statut u članku 9. traži i da u Sudu kao cjelini budu predstavljeni glavni oblici civilizacije i najvažniji pravni sustavi svijeta.

Suci se biraju na mandat od devet godina, s tim da se svake treće godine Sud obavlja u jednoj trećini, dakle izabire se novih pet sudaca, dok onih pet kojima je tada devetogodišnji mandat istekao odlaze iz sastava Suda, premda mogu biti i uzastopno ponovno birani.

Važno je ovdje spomenuti da je i jedan Hrvat bio sudac Međunarodnog suda. Bio je to Milovan Zoričić od 1946. do 1958. godine.

Suci su u svom radu nezavisni i nesvrzivni, osim jednoglasnim zaključkom sudačkog zbora.

Suci uživaju diplomatske povlastice i primaju plaću od Ujedinjenih naroda, a za trajanja mandata zabranjeno im je vršiti bilo kakvu političku ili upravnu funkciju, kao i sudjelovati u ulozi zastupnika, pravnog savjetnika ili odvjetnika u bilo kojoj parnici.

Uz to, Statut predviđa postojanje i tzv. ad hoc ili nacionalnih sudaca. Ako, naime, u parnici pred Sudom sudjeluje država koja u to vrijeme nema suca svog državljanstva u sastavu Suda, omogućuje joj se da imenuje vlastitog suca.

Takav ad hoc sudac ima tada ista prava i obveze kao i ostali suci u sastavu Suda, no ograničeno samo na spor u pogledu kojega je imenovan.

Imenovanje ad hoc suca samo je pravo, a nikako dužnost države stranke spora. Isto tako, taj sudac ne mora nužno imati državljanstvo države koja ga je imenovala.

Nadležnost Suda je dvojaka:

Sud rješava u parnicama između država i u savjetodavnom postupku gdje se kao stranka koja traži savjetodavno mišljenje javlja isključivo međunarodna organizacija za to ovlaštena od strane Opće skupštine Ujedinjenih naroda.

U parnicama Sud rješava međudržavne sporove o pravnim pitanjima koja se odnose na:

- Tumačenje nekog ugovora
- Svako pitanje međunarodnog prava
- Postojanje svake činjenice koja bi, ako se ustanovi, tvorila povredu međunarodne obveze
- Prirodu ili opseg zadovoljena koje valja dati za povrede međunarodne obveze

Također i savjetodavni postupak može biti pokrenut pred Sudom od strane međunarodne organizacije, no samo u pravnom pitanju.

Odluka Suda u parnici je presuda donesena primjenom formalnih izvora međunarodnog prava, ili, uz pristanak spora, na temelju pravičnosti, te je obvezujuća za stranke spora, kao i za eventualne umješake u sporu.

Nasuprot tome, savjetodavni postupak završava donošenjem savjetodavnog mišljenja koje načelno nema formalno obvezujuću snagu, kako za stranke savjetodavnog postupka, tako ni za sam Sud.

Međunarodni sud rješava sporove između država članica, daje savjetodavna mišljenja na traženje Opće skupštine i Vijeća sigurnosti te drugih tijela i specijaliziranih agencija UN, ako ih za to ovlasti Opća skupština.

Sud sudi na temelju međunarodnih ugovora, međunarodnog običajnog prava i općih pravnih načela; kao pomoćno sredstvo za utvrđivanje pravnih pravila može koristiti i neke sudske presude ili naučavanje najpoznatijih publicista.

6.6. Tajništvo

Tajništvo je administrativno-tehnički organ Ujedinjenih naroda i u tom svojstvu zapravo služi svim ostalim organima Organizacije.

Tajništvo se brine o tekućem poslovanju UN-a, provodi političke odluke i program UN-a.

Na čelu Tajništva se nalazi glavni tajnik kojeg imenuje, u pravilu na vrijeme od pet godina, zajedničkom odlukom Opća skupština i Vijeće sigurnosti. Često, po isteku tog mandata glavni tajnik biva izabran na još jedan petogodišnji mandat.

Bit autoriteta glavnog tajnika leži u članku 99. Povelje, prema kojemu on može upozoriti Vijeće sigurnosti na svaki predmet koji bi prema njegovu mišljenju mogao dovesti u opasnost održavanje međunarodnog mira i sigurnosti.

Uz gornje političke funkcije, glavni tajnik djeluje u osobnom svojstvu na sastancima svih glavnih organa UN-a osim Međunarodnog suda. On podnosi Općoj skupštini godišnja izvješća o radu UN-a.

Među drugim važnim funkcijama, glavni je tajnik organ kod kojega sve članice UN-a registriraju ugovore koje su sklopile. On ih potom objavljuje u posebnim svescima.

Glavni je tajnik na čelu brojnoga administrativnoga aparata koji opslužuje sve glavne i pomoćne organe UN-a te diplomatske konferencije koje se održavaju u krilu UN-a.

Uz glavnog tajnika, u Tajništvu djeluje i veći broj činovničkog osoblja koje imenuje glavni tajnik, posebno pritom vodeći računa o radnoj sposobnosti, stručnosti i poštenju, ali i što je moguće široj geografskoj zastupljenosti osoblja.

Povelja Ujedinjenih naroda zahtjeva nezavisnost Tajništva određujući da ni glavni tajnik ni osoblje Tajništva neće tražiti ni primati upute od bilo koje vlade ili bilo koje druge vlasti izvan Ujedinjenih naroda.

Brojne su funkcije Tajništva kao i glavnog tajnika. On ponajprije ima ne samo zadaću predstavljanja i zastupanja Organizacije, već ima i jednu od izvjesno najznačajnijih političkih uloga u suvremenom svijetu.

Uz to, moguće je izdvojiti i čitav niz drugih funkcija:

- podnošenje godišnjeg izvještaja Općoj skupštini o cjelokupnom radu Ujedinjenih naroda
- skretanje pažnje Vijeća sigurnosti na svaki predmet koji bi mogao ugroziti međunarodni mir i sigurnost
- izvještavanje Opće skupštine o pitanjima kojima se trenutno bavi Vijeće sigurnosti
- primanje redovitih izvještaja o ne samoupravnim područjima
- registriranje i objavljivanje međunarodnih ugovora
- primanje rada međunarodnih konferencija
- koordinacija rada Ujedinjenih naroda s drugim međunarodnim organizacijama, prvenstveno sa specijaliziranim ustanovama

Tajništvo se sastoji od odjela i ureda. U njemu je zaposleno više od 8.900 djelatnika iz 160 zemalja. Sjedište Tajništva je u New Yorku, a svoje urede ima u Beču, Nairobiju i Ženevi.

7. SPECIJALIZIRANE USTANOVE UJEDINJENIH NARODA

Specijalizirane ustanove Ujedinjenih naroda samostalne su međunarodne organizacije specijaliziranog djelokruga. Za specijalizirane ustanove često se kažu da pripadaju obitelji UN-a, odnosno one sačinjavaju sustav UN-a.

Članstvo u njima nije ograničeno samo na države članice UN-a.

Specijalizirane ustanove:

- Međunarodna organizacija rada (ILO)
- Organizacija za prehranu i poljoprivredu (FAO)
- Organizacija UN-a za obrazovanje, znanost i kulturu (UNESCO)
- Svjetska zdravstvena organizacija (WHO)
- Svjetska banka-WORLD BANK
- Međunarodni monetarni fond (IMF)
- Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo (ICAO)
- Poštanska unija (UPU)
- Međunarodna unija za telekomunikacije (ITU)
- Svjetska meteorološka organizacija (WMO)
- Međunarodna pomorska organizacija (IMO)
- Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo (WIPO)
- Međunarodni fond za poljoprivredni razvoj (IFAD)
- Organizacija UN-a za industrijski razvoj (UNIDO)
- Svjetska trgovinska organizacija (WTO)
- Svjetska turistička organizacija (WTO)

8. PROGRAMI I TIJELA UN-a

Programi i tijela UN-a

Agencija za pomoć palestinskim izbjeglicama na Bliskom istoku (UNRWA).

Agencija vodi program pomoći za palestinske izbjeglice u suradnji s lokalnom vladom. Sjedište agencije je u Beču.

- Međunarodna agencija za atomsku energiju (IAEA)
- Međunarodni institut za promicanje položaja žena (INSTRAW)
- Konferencija UN-a o trgovini i razvoju (UNCTAD)
- UN-ov program za razvoj (UNDP)
- UN-ov program za okoliš (UNEP)
- Ured visokog komesara UN-a za izbjeglice (UNHCR)
- Institut UN-a za naobrazbu i istraživanje (UNITAR)
- Sveučilište UN-a (UNU)

9. ZAKLJUČAK

„OPĆE DOBRO je skup onih uvjeta društvenog života koji skupinama i pojedincima omogućuju da potpunije i lakše dođu do vlastitog savršenstva“

Po mom mišljenju Ujedinjeni narodi su tu da se brinu za mir, blagostanje, poštivanje osobe društveno. Podrazumijeva se da štiti pravo na život, da svatko radi nešto prema svojoj svijesti.

Mir, sigurnost, prijateljstvo među zemljama, stabilnost međunarodnih odnosa su jedni od glavnih ciljeva predviđeni osnivačkom poveljom UN-a, ipak to je cilj koji je u većini slučajeva teško dokučiv. UN je prije svega političko tijelo. Ideološke razlike i blokofske podjele članica često su prevelik kamen spoticanja u ostvarivanju temeljnih ciljeva zbog kojih je UN i osnovan. Teško je očekivati suglasnost svih članica prilikom donošenja odluka, a pogotovo je teško očekivati da takve odluke budu u potpunosti učinkovite.

Često su odluke Glavne skupštine, a i Vijeća sigurnosti donesne s prevelikim vremenskim odmakom, s prevelikom suzdržanošću i neutralnošću upravo zbog ideoloških i blokofskih podjela među članicama. Ipak važnost UN-a je neupitna i njena stajališta, a i odluke u mnogo slučajeva su prekretnica u globalnim vanjsko-političkim odnosima.

Neupitna je važnost UN-a i u uspostavljanju samostalnosti i neovisnosti Republike Hrvatske. Sam prijem Republike Hrvatske u članstvo UN-a, 22. svibnja 1992. godine bila je krajnja potvrda hrvatske državnosti i punog međunarodnog subjektiviteta.

Društveno blagostanje da omogući ljudima pravo na hranu, odjeću, rad. Podrazumijeva mir, da vlast mora poštenim sredstvima osigurati sigurnost društva i svih njezinih članova.

Isto tako, supsidijarnost je veoma važna činjenica za zdravo funkcioniranje društva, a pravda ona podrazumijeva ostvarenje pravednosti, općeg dobra i solidarnosti.

Svi su ljudi pozvani u svojim životnim okolnostima sudjelovati u javnom životu i tako pridonositi općem dobru. Pojedinaac ne može pomjeriti granice, te takvu ulogu tu preuzimaju organizacije koje u svojoj strukturi imaju jake vode.

„Jedna od najvećih nepravdi suvremenog svijeta jest u ovome: razmjerno je malo onih koji mnogo posjeduju, a mnogo je onih koji gotovo ništa ne posjeduju“ Ivan Pavao II.

10. LITERATURA

1. Internet- Wikipedia (Ujedinjeni narodi)
2. Opće dobro, pravda i solidarnost (prezentacija)
3. Vladimir Đuro Degan, Međunarodno pravo, Rijeka, 2011.
4. Davorin Lapaš, Pravo međunarodnih organizacija, Zagreb, 2008.
5. Dr.sc. Ljubo Runjić, Organizacijska struktura Ujedinjenih naroda